

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број:У-1527/03
Бања Лука, 04.01.2006. год.**

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија овог суда и то Златка Куленовића као председника вијећа, те Јанка Нинића и Дарка Осмића као чланова вијећа, уз учешће Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби ЈЗУ Д. З. у Б. Л., (у даљем тексту: тужилац) којег заступа директор Т. Г., против рјешења туженог министарства број 05/5-173-13378/03 од 18.11.2003. године, у предмету утврђења престанка важења уговора о раду, у сједници одржаној дана 04.01.2006. године донио је слиједећу

ПРЕСУДУ

Тужба се се уважава, оспорени акт се поништава.

Образложење

Оспореним актом одбијена је као неоснована жалба тужиоца изјављена против рјешења инспектората рада-Одјељења у Б.Л. број 05/5.1.1-173.1-2413/03/046 од 19.09.2003. године којим му је наложено да обустави од извршења рјешење о престанку радног односа раднику К.М.до доношења коначне судске одлуке "о спорном питању". Тужени је образложио да је тако ријешити предметну ствар у другостепеној фази управног поступка нашавши да је правилно спроведен поступак који је претходио првостепеном рјешењу и то рјешење да је на закону засновано, а ово ради тога што право на старосну пензију, стечено по основу одредаба треће алинеје члана 190. Закона о пензијском и инвалидском осигурању (Закон о ПИО) "припада искључиво раднику и не може бити везани разлог за престанак уговора о раду по сили закона ... ако радник није са тим сагласан".

Против тога акта тужилац је благовремено покренуо управни спор. Побија га из разлога што у том акту "тужени није правилно примјенио Закон о пензијско-инвалидском осигурању Републике Српске" и што је из утврђених чињеница "изведен неправилан закључак у погледу чињеничног стања". Дакле, чини то из основа предвиђених у одредбама члана 10. став 1. тачка 1. и 3. Закона о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/94). У тужби је истакао да је при утврђењу престанка уговора о раду раднику К. М. правилно примјенио члан 190. Закона о ПИО, а ово ради тога што је К. у 2003. години навршио 62 године живота и стекао услове на старосну пензију, а тиме и основ за престанак важења уговора о раду у ком правцу да је неисправан став и првостепеног и туженог органа да о одласку у старосну пензију, при испуњењу горњег услова, а тиме и престанку уговора о раду "одлучује искључиво радник сам, без воље послодавца". Предложио је да се тај акт поништи.

У одговору на тужбу тужена страна је оспорила тужбене наводе и предложила да се тужба одбије.

Одлучено је као у диспозитиву ове пресуде из слиједећих разлога:

Рјешењем тужиоца број 01-1116 од 06.05.2003. године (налази се у списима предмета) утврђен је његовом раднику К.М. престанак уговора о раду. Такво рјешење ствари образложено је чињеницама да је К. у 2003. години навршио 62 године живота и стекао услове на старосну пензију, а као прописи који, с обзиром на то чињенично стање, упућују на такво радно-правно рјешење ствари, наведене су одредбе члана 112. став 1. тачка 4. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/00, 47/02 и 38/03)

примјењене је на предметни случај у вези са одредбама члана 190. став 1. алинеја 3. Закона о ПИО ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/00...).

Предметни управни поступак је покренут поводом захтјева К. М. за инспекцијску "заштиту права из радног односа", а истакао је у том поднеску да није задовољан начином престанка радног односа. Ово предметним првостепеним рјешењем наложено је тужиоцу да обустави од извршења своје рјешење од 06.05.2003. године, а образложено је да он као послодавац "није исправно поступио када је у питању примјена члана 112. Закона о раду, односно није прибавио сагласност радника неопходну за престанак радног односа у конкретном случају", док је као основ надлежности за своју одлуку првостепени орган навео законодавно одређење из члана 107. Закона о раду. Оспореним актом правно је оснажено диспозитивно одређење из првостепеног рјешења, јер је тужени орган нашао исправним став првостепеног органа да стицање права на старосну пензију, под условима како то уређује члан 190. Закона о ПИО, "не може бити везани разлог за престанак уговора о раду по сили закона". Баш у овом правцу, а са позиција неправилне примјене закона, тужилац и побија законитост оспореног акта.

Није спорно да је К. М., иначе радник тужиоца, у 2003. години навршио 62 године живота. Као лице у радном односу обавезно је осигуран на пензијско и инвалидско осигурање, а права и обавезе из таквог осигурања, како то произилази из његовог првог члана, уређени су Законом о ПИО ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/00... даље: Закон). Право на старосну пензију је једно од права осигураника, а услови за стицање тога права прописани су у члану 46. наведеног прописа. Том одредбом, као правилом наредбодавно-законодавног карактера, прописано је да осигураник (у овом случају К. М.) стиче право на старосну пензију кад наврши 65 година живота и најмање 20 година стажа осигурања. Навршене године живота и стажа осигурања су, дакле, кумулативни услови за стицање права на старосну пензију и при њиховом испуњењу не може доћи у питање старосно пензионисање осигураног лица. Чланом 190. истог закона прописано је да, изузетно од члана 46. тога закона, право на старосну пензију стиче осигураник кад наврши у календарској 2001. години 60 година живота, у 2002. години 61 годину живота, у 2003. години 62 године живота, у 2004. години 63 године живота и у 2005. години 64 године живота. Овај овако измјењени услов, као први од два кумулативна, напријед наведена, (услов година стажа осигурања није мјењан) је, такође, правило наредбодавно-законодавног карактера утврђено понаособ за сваку од пет наведених календарских година и његовим испуњењем, али само у тим годинама, не може доћи у питање старосно пензионисање осигураног лица, а законодавно одређење у правцу смањења година живота као услова за старосно пензионисање није никакав трајни изузетак у погледу услова пензионисања у односу на услове из члана 46. Закона, јер је то само законско-техничко рјешење превођења цјелокупног система пензионисања са ранијих пензијских прописа на важећи Закон о ПИО.

Наиме, ранијим Законом о ПИО било је прописано да осигураник стиче право на старосну пензију кад наврши 60 година живота и најмање 20 година стажа осигурања, а сада важећим законом измјењен је услов у погледу навршених година живота, тај услов је поштрен и утврђен са 65 година. Обзиром на вријеме доношења и ступања на снагу сада важећег Закона о ПИО, а без техничког рјешења превођења система пензионисања на његове одредбе, а све то у периоду календарских година из члана 190. Закона, систем старосног пензионисања био би блокиран кроз дужи период.

Према томе, К. М. је у моменту доношења рјешења од 06.05.2003. године био стекао услове на старосно пензионисање, а ти услови, стечени у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, су основ за престанак важења уговора о раду баш на начин како је то исправно одлучио тужилац својим рјешењем број 01-1116 од 06.05.2003. године.

Инспектор рада, чији је начин вршења инспекцијског надзора уређен Законом о инспекцији рада ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/01) јесте овлашћен да предузима потребне мјере којима се отклањају повреде права радника и повреде законских и других прописа на штету права радника, али у датој радно-правној ситуацији К. М. нема повреде законских прописа при утврђивању престанка важења уговора о раду закљученог са тужиоцем. Отуда, на што основано указује и тужба, није било основа за инспекцијску мјеру каква је наложена првостепеним рјешењем, а оснажена оспореним актом.

Код таквог стања ствари, по ојени овога суда, у оспореном акту су остварени разлози из члана 10. става 1. тачке 1. и 3. ЗУС-а, па се отуда тужба у овом управном спору уважава на основу члана 41. став 1. и 2. тога закона и оспорени акт поништава.

На основу члана 61. ЗУС-а, тужени орган је у обавези да без одлагања, а најкасније у року од 30 дана рачунајући од дана пријема ове пресуде, умјесто поништеног донесе други управни акт уважавајући при том правно схватање овога суда и примједбе у погледу поступка.

Записничар
Чучак Здравка

Предсједник вијећа
Куленовић Златко

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић